

שבועות שתיים פרק שלישי שבועות

כה.

עין משפט גזר מצוה

בז א"מ פ"א מהלכות
שבועות הלכה ב סמג
לאוין רלח רלח טו"ע יו"ד
סומן רלח סעיף א:
בז ב"מ פ"ג מהלכות
מדרס הלכה א סמג
לאוין רלח טו"ע יו"ד
סומן רלח סעיף א:
בז ג"מ פ"ה מהלכות
שבועות הלכה טו סמג
שם טו"ע שם סעיף ג:
ג ה"מ שם סמג שם
טו"ע יו"ד סומן ר"ג
סעיף א:
בז ד"מ פ"ה מהלכות
שבועות הלכה טו:
גב ז"מ שם סמג כ
סמג שם טו"ע יו"ד
סומן רלח סעיף ד:
גה ז"מ שם סמג א
סמג שם טו"ע יו"ד
שם סעיף א:

רבינו חננאל

שבועה חיללא אמירי
דלאו בר משה הוא.
כגון שאורוק צדור
ל"ם ושללא אורוק א:
מתני' אחד דברים של
עצמו ואחד דברים של
אחרים [א'] יש בהם
ממש וכו'. ת"ר חומר
בנדרים שהנדרים חלים
על דבר מצוה כדבר
הרשות שאין כן
בשבועה. חומר בשבועות
שהשבועות חלות על
דבר שאין בו ממש
כדבר שיש בו ממש מה
שארין כן בנדרים: פ"ק
שאין פלוני ושללא אתן
אוקימנא בנשבע ליתן
מתנה לעשירי. אבל ליתן
צדקה לעני מושבע מהר
סיני הוא שנאמר נתון
תתן לו ואין שבועה
חלה על שבועה. שאישן
ושללא אישן בר. אוקימנא
בנשבע שלא ישן פחות
מג' ימים. אבל הנשבע
שלא ישן ג' ימים
מלקין אותו וישן לאלתר:
אורוק בר. תאמר שבועה
שורק פלוני צדור ל"ם
ולא זרק. שבועה שלא
זרק וזרק. רב אמר
חייב דהא איתא בלאו
ותן. ושמאלא אמר פטור
דהא ליתא בלהבא. פי'
ליתיה בבורק. כלומר
לאוקמי חלוקתם בחלוקת
רב ישמעאל ור' עקיבא
ולא עמדה. ואסיקנא
מחייב ר' עקיבא לשעבר
במידו דאיתיה להבא אבל
במידו דליתיה להבא לא
מחייב אלא בפלוגתא

(א) ע"י רש"י.

א"ר בי קתני מירי דחייא אמירי דבר מושא ב'. תימה דבסוף
מכות (דף כב. וס) דקאמר וליחשז נמי כגון דלמחר שבועה
שלא אחרש ציו"ט ודחיק לנמימר האי תנא לית ליה איסור כולל
ולשני כי הכא דלא קתני מירי דחייא אמירי דלאו בר מושא וי"ל
דעדיפא מיניה משני תנא:

חומר בנדרים שהנדרים חלים על
דבר מצוה בדבר הרשות.
צ"ב דנדרים (דף טו:) נפקא לו
מדכתיב לה' וברש מסכת מיר (דף
ה. וס) דרשינן מיין ושכר מיר
לאסור יין מזהו כיון הרשות ותימה
תרי קראי למה לי הא איתקוש
נדרים ומירות אהדי צריש מסכת
נדרים (דף ג.) וי"ל צריש דמירות
אוסר כל יין עליו הלכך חיל אין
מזהו כיון הרשות אבל נדרים שאינו
אוסר עליו אלא המזהו כגון סוכה
ושופר ולולב ותפילין אימא דלא
חיל ואי כתיב נדרים ה"א לפי שאוסר
המזהו עליו אבל צמיר שאוסר עצמו
על היין לא חיל נדרים וי"ל גופייהו
כשאוסר עצמו הסוכה לא חיל:

מה שאין כן בשבועות. צדק ר'
דנדרים (דף טו:) פריך מ"ש
נדר דכתיב כי ידור נדר לה' שבועה
נמי הכתיב או השבע שבועה לה'
ומשני הא דלמחר ישיבת סוכה עלי
הא דלמחר שלא אשכ צסוכה משמע
דנדרים לפי שאוסר סוכה על עצמו
ראוי שיחול הנדר שאוסר הסוכה עליו
כקרבן וסוכה אינה מזהו לעשות
מזהו אבל שבועה שאוסר עצמו על
הסוכה אין השבועה חלה דמשועבד
הוא לעשות מזהו ותימה א"כ מה
חומר יש בנדרים מנשבעה שבועה
נמי חילא כה"ג כי אמר ישיבת סוכה
עלי שבועה דאסר חפלא עליה
דכאסר חפלא עליה חלה נמי שבועה
דלמחר בשליה (פ"ק) (דף ג.) וצ"ל
ד' נדרים (דף ד.) גבי שבועה שוא
באומר יאסרו כל פירות שבעולם עלי
ששבועה אס לא ראיתי גמל פורח
באור והדלמחר צריש נדרים (דף ג.)
אידי דתנא נדרים דמיסתק חפלא
עליה תנא נמי חרמים דמיסתק
חפלא עליה ולאפוקי שבועה דאסר
נפשיה מן חפלא היינו דהוי נמי כה"ג
דאסר נפשיה מן חפלא אבל נדרים
וחרמים אינן אלא צענין דמיסתק
חפלא עליה וי"ל דהיינו חומר בנדרים
דככל ענין דחל על דבר הרשות חל
על דבר מזהו דהיינו כשאוסר חפץ
על עצמו אבל כשאוסר עצמו על
החפץ אינו חל אפי' בדבר הרשות
כשאומר קונס גופו על החפץ דקונס
היינו כקרבן ולא שייך על עצמו אבל

בשבעה קאמר. הא דלמחר' דבר שזדוני לאו לא קתני בשבועה
הוא דלמחר שבועה ציטוי חטאת היא: **דלים** ביה משא. שאישן
ושלא אישן שהשינה אין זה משא: **שאורוק** צדור ל"ם לא גרסי'
הכא: **בתני'** אחד נדרים של אחרים. דמפרש שאתן לפלוני

כ': שאין צהן ממש. תרי גווי
משמע שאין צהן ממש כגון שינה
ומשמע שאין צהן הנייה כגון שאורוק
צדור ל"ם: א"כ. דדייקת להרע או
להטיב אין לי כו': מריבוי הסכום.
לכל אשר יצטא ויקרא ה: ג' **הנדרים**
חלים על דבר מזהו. קונס סוכה
שאינו עושה לולב שאינו נוטל אסור
ובנדרים מפרש טעמא דפרק ואלו
מותרין (דף טו:) **מה שאין כן**
בשבועות. דמתן בנדרים [פ.] וילין לה
לקמן (דף טו.) מקראי: נדר אינו
חל על השנייה כגון קונס שאינו יסן
דקונס לשון הקדש הוא ואמאי
ליחול הקדש אבל קונס עיני
בשינה חל אשין: **מלקין אותו.**
משום שבועה שוא דדבר שא"א
הוא ומשנבע יתנה לשקר. אלמא
לאו שבועה ציטוי הוא דקתני וישן
לאלתר: **לויסה כנפלא.** זירוק פלוני
או לא זירוק אין זה שבועה ציטוי
אלא שבועה שוא שהרי אין פלוני
צדורו לזרוק ולא לזרוק: **רצ**
כ"ע. דמחייב בנשבע: **ושמאל**
כרבי ישמעאל. דמחייב ליה [רק]
לנפא: **אליבא דר' ישמעאל** **כ"ע**
לא פליגי. כלומר דבר ודאי תנאי
הוא דלא מחייב ליה רב אליבא
דכ"י ישמעאל וליתא לפלוגתא
דבר ושמאל אליבא דמפרש
ואזיל: **כי פליגי דר' פליגי** ולא
כלומר אבל דר' פליגי פליגי ולא
דשמאל כמנאי דאפי' לר"ע פטר
ליה שמאל וכל שכן לר' ישמעאל:
ד'

שאישן ושללא אישן: איני (ד) והא"ר יוחנן והאומר שבועה שלא אישן ג'
ימים מלקין אותו וישן ואלתר התם דאמר ג' הכא דלא אמר ג':
שאורוק צדור ל"ם ושללא אורוק: איתמר (ב) שבועה שורק פלוני צדור ל"ם
ושלא זרק רב אמר חייב ושמאל אמר פטור רב אמר חייב איתיה
בלאו והן ושמאל אמר פטור רב אמר חייב בלהבא לימא בפלוגתא דר'
ישמעאל ור"ע קא מיפלגי דתנן ר' ישמעאל אומר אינו חייב אלא על
העתיד לבא שנאמר להרע או להטיב אמר לו ר"ע א"כ אין לי אלא
דברים שיש בהן הרעה והטבה דברים שאין בהן הרעה והטבה
מנין אמר לו מריבוי הכתוב אמר לו אם ריבה הכתוב לכך ריבה הכתוב
לכך רב דאמר כר"ע ושמאל דאמר כר' ישמעאל אליבא דר' ישמעאל כולי
עלמא לא פליגי השתא מילתא דאיתא בלהבא לא מחייב עלה רבי ישמעאל
לשעבר מילתא דליתא בלהבא מיבעיא כי פליגי אליבא דר"ע רב כר"ע
ושמאל אמר עד כאן לא מחייב ר"ע התם לשעבר אלא מילתא דאיתא
בלהבא מחייב ר"ע לשעבר אבל מירי דליתיה בלהבא לא לימא בפלוגתא
דכ"י

בשבועה ככל ענייני שבועה אינה חלה על דבר מזהו כדבר הרשות דהיינו כשאוסר עצמו על החפץ
אפי' כשאומר ישיבת סוכה עלי שבועה אסר נפשיה מן חפלא דלשון שבועה לא שייך אלא על עצמו וקונס לא שייך אלא על החפץ
שאוסר על עצמו כקרבן ולכך חלה נמי שבועה על השנייה דאסר נפשיה עליה אבל נדר אסר שינה עליו ואין זה ממש וצ"ב
דנדרים (דף טו.) מסיק רבינא דנדרים נמי חלים מדרבנן על דבר שאין בו ממש והשתא אחי שפיר הא דלמחר צריש נדרים (דף ג.)
לאפוקי שבועות דאסר נפשיה מן חפלא ור"מ מפרש דלקמן (דף טו.) וצ"ל ד' נדרים (דף ד.) לא מיירי שאומר בלשון זה יאסרו עלי
בשבועה אלא ה"ק כשאומר לשון שפי' שבועה אוסר פירות עליו ומיירי שאומר שבועה שלא אוכל פירות וצדור ספרים ל"ג שבועה אבל
אמר יאסרו שבועה אינו כולל אפי' בדבר הרשות משום דאסר חפלא עליה והשתא נמי יחול חומר בנדרים מנשבעות: **א"כ** **והא"ר**
יוחנן. למאי דס"ד השתא דלעולם קאמר תימה דמקשה ליה צריש פירקין (דף יט.) גבי שבועה שאוכל ושללא אוכל וי"ל דגבי אכילה
ליכא למיטעי דלעולם קאמר ולא הוצרך התנא לפרש דלאלתר קאמר א"כ התם נמי שייך שפיר לעולם כגון שנשבע על ככר שלפניו:
ושמאלא דאמר בר' ישמעאל. וא"ת והא לעיל קאמר שמאל טעמא משום דליתא בלהבא וי"ל דאין זה מדברי שמאל אלא הש"ס
מפרש כן אליבא ובענין זה יש בכמה מקומות ב"ש"ס: **ר"ב דאמר בר"ע.** ה"ק ה"ר עזרא הנביא דהשתא רב דריש
ריבוי ומיעוטי ובהגחל קמא (ב"ק דף טו.) סבר רב כר"מ דלמחר אומרים בעצדים הרי שך לפניך דאין נגזלים ממקרקעי ומאן דאית
ליה דעצדים ממקרקעי דריש כללי ופרטי דמוכח לקמן צ"ב שבועה הפקדון (דף טו.) ובהגחל בפרא (ב"ק דף קז.) וי"ל דאית ליה
שום מיעוט דממעט עצדים כדפרשית לעיל צ"ב"ק (דף ד' ד"ה ר"ע):